EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 20.5.2020
COM(2020) 553 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

Malta

Rapport udarbejdet i medfør af artikel 126, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

Malta

Rapport udarbejdet i medfør af artikel 126, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde

1. INDLEDNING

Den 20. marts 2020 vedtog Kommissionen en meddelelse om aktivering af stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul. Klausulen som fastsat i artikel 5, stk. 1, artikel 6, stk. 3, artikel 9, stk. 1, og artikel 10, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1466/97 samt artikel 3, stk. 5, og artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1467/97 letter samordningen af budgetpolitikken i perioder med et alvorligt økonomisk tilbageslag. I denne meddelelse forelagde Kommissionen Rådet sin vurdering af, at den aktuelle situation i lyset af det forventede alvorlige økonomiske tilbageslag som følge af covid-19-udbruddet giver anledning til at aktivere klausulen. Den 23. marts 2020 tilsluttede medlemsstaternes finansministre sig Kommissionens vurdering. Aktiveringen af den generelle undtagelsesklausul giver mulighed for midlertidigt at afvige fra tilpasningsstien i retning af den mellemfristede budgetmålsætning, forudsat at dette ikke bringer den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang sigt i fare. For så vidt angår den korrigerende del, kan Rådet på grundlag af en henstilling fra Kommissionen beslutte at vedtage en revideret finanspolitisk kurs. Den generelle undtagelsesklausul suspenderer ikke procedurerne under stabilitets- og vækstpagten. Den tillader medlemsstaterne at fravige de budgetkrav, der normalt ville gælde, og sætter Kommissionen og Rådet i stand til at træffe de nødvendige foranstaltninger til koordinering af politikken inden for rammerne af pagten.

Ifølge de data, der blev indberettet af Malta den 31. marts 2020 og efterfølgende valideret af Eurostat[1], udgjorde Maltas offentlige underskud 0,5 % af BNP i 2019, mens den offentlige bruttogæld udgjorde 43,1 % af BNP. Malta forventer ifølge stabilitetsprogrammet for 2020 et underskud på 7,5 % af BNP i 2020 og en gæld på 54,5 % af BNP.

Det forventede underskud for 2020 peger umiddelbart i retning af et uforholdsmæssigt stort underskud som defineret i stabilitets- og vækstpagten.

Kommissionen har derfor udarbejdet nærværende rapport, hvori den undersøger Maltas overholdelse af traktatens underskudskriterie. Gældskriteriet kan anses for overholdt, eftersom gældskvoten ligger under traktatens referenceværdi på 60 % af BNP. Alle relevante forhold er taget med i betragtning, og der er taget behørigt hensyn til det alvorlige økonomiske chok som følge af covid-19-pandemien.

[1] https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f

Tabel 1. Offentligt underskud og offentlig gæld (i % af BNP)

		2016	2017	2018	2019	2020 KOM	2021 KOM
Underskudskriterie	Offentlig saldo	1,0	3,3	1,9	0,5	-6,7	-2,5
Gældskriteriet	Offentlig bruttogæld	55,5	50,3	45,6	43,1	50,7	50,8

Kilde: Eurostat, Kommissionens forårsprognose 2020.

2. Underskudskriteriet

Ifølge stabilitetsprogrammet forventes Maltas offentlige underskud i 2020 at udgøre 7,5 % af BNP, hvilket er over og ikke tæt på traktatens referenceværdi på 3 % af BNP.

Den forventede overskridelse af traktatens referenceværdi i 2020 er exceptionel, da den skyldes et alvorligt økonomisk tilbageslag. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2020, hvori der tages højde for konsekvenserne af covid-19-pandemien, forventes realvæksten i BNP at falde med 5,8 % i 2020.

Den planlagte overskridelse af traktatens referenceværdi ventes at være midlertidig, idet det offentlige underskud ifølge Kommissionens forårsprognose 2020 vil være under 3 % af BNP i 2021. Disse prognoser er imidlertid forbundet med usædvanlig stor usikkerhed.

Det forventede underskud i 2020 er således over og ikke tæt på traktatens referenceværdi på 3 % af BNP. Den planlagte overskridelse betragtes som exceptionel som defineret i traktaten og i stabilitets- og vækstpagten, og den betragtes i øjeblikket også som midlertidig. Analysen antyder således, at underskudskriteriet som defineret i traktaten og forordning (EF) nr. 1467/97 umiddelbart ikke er opfyldt.

3. RELEVANTE FORHOLD

I henhold til traktatens artikel 126, stk. 3, skal Kommissionen udarbejde en rapport, hvis en medlemsstat ikke opfylder kravene i forbindelse med et af eller begge disse kriterier. I denne rapport "tages der ligeledes hensyn til, om det offentlige underskud overstiger de offentlige investeringsudgifter, samt til alle andre relevante forhold, herunder medlemsstatens økonomiske og budgetmæssige situation på mellemlang sigt".

I artikel 2, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1467/97 præciseres det, hvilke forhold der er tale om, idet det fastsættes, at der skal tages behørigt hensyn til "alle andre forhold, som efter den pågældende medlemsstats opfattelse er relevante for at kunne foretage en samlet kvalitativ vurdering af overholdelsen af underskuds- og gældskriteriet, og som medlemsstaten har forelagt Rådet og Kommissionen".

I den aktuelle situation udgør covid-19-pandemien og dens økonomiske konsekvenser, som har betydelig indvirkning på budgetstillingen og skaber stor usikkerhed om fremtidsudsigterne, et vigtigt yderligere forhold, der skal tages med i betragtning i 2020. Pandemien har desuden ført til aktiveringen af den generelle undtagelsesklausul.

3.1. Covid-19-pandemien

Covid-19-pandemien har ført til et større økonomisk chok, som har betydelig negativ indvirkning i hele Den Europæiske Union. Dens konsekvenser for væksten i BNP vil afhænge

dels af pandemiens varighed, dels af de tiltag, der iværksættes af de nationale myndigheder og på europæisk og globalt plan for at inddæmme spredningen, beskytte produktionskapaciteten og understøtte den samlede efterspørgsel. Medlemsstaterne har allerede truffet eller er i færd med at træffe budgetmæssige foranstaltninger til at øge sundhedssystemernes kapacitet og yde hjælp til de personer og sektorer, der er særlig hårdt ramt. Der er også truffet omfattende foranstaltninger til at understøtte likviditeten såvel som vedtaget andre garantier. Når der foreligger mere detaljerede oplysninger, skal de kompetente statistiske myndigheder undersøge, hvorvidt disse foranstaltninger har umiddelbar indvirkning på den offentlige saldo eller ej. Sammen med faldet i den økonomiske aktivitet vil disse foranstaltninger føre til væsentligt større offentlige underskud og gældsstillinger.

3.2. Den økonomiske situation på mellemlang sigt

Den årlige realvækst i Maltas BNP på 7,3 % i 2018 og 4,4 % i 2019 kan tilskrives den indenlandske efterspørgsel understøttet af et robust privatforbrug og private investeringer. I 2020 vil Maltas økonomi blive hårdt ramt af covid-19-pandemien. Ifølge stabilitetsprogrammet forventes BNP at falde med ca. 5½ % i 2020 inden det igen stiger noget i 2021. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2020 forventes BNP at falde med omkring 5¾ %. Privatforbruget forventes at falde på grund af nedlukningen og lukningen af ikkevæsentlige virksomheder. Investeringerne forventes også at falde, selv om visse store investeringsprojekter inden for sundhedssektoren og infrastruktur fortsætter. Det dæmpede økonomiske klima på internationalt plan forventes at give sig udslag i en betydelig nedgang i eksporten af tjenesteydelser, hvilket også afspejler, at turismen er standset. Styrtdykket i importen vil være lavere hovedsagelig som følge af faldende indenlandsk efterspørgsel. Det udgør en formildende omstændighed i forbindelse med vurderingen af Maltas opfyldelse af underskudskriteriet i 2020.

Økonomien forventes at stige igen i 2021, da en lempelse af de generelle restriktioner forventes igen at sætte gang i den indenlandske efterspørgsel. Malta er dog en lille åben økonomi, og landets økonomiske udsigter er derfor meget følsomme over for globale usikkerheder og de resultater, dets handelspartnere opnår. På mellemlang sigt forventes Maltas økonomi fortsat at vokse mere end EU-gennemsnittet. Den potentielle vækst i Malta understøttes af et stigende befolkningstal, kapitalakkumulation og produktivitetsvækst.

3.3. Budgetstillingen på mellemlang sigt

Malta er underlagt den forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten, og i 2019 var det nødvendigt at sikre den fortsatte overholdelse af dets mellemfristet budgetmålsætning (en strukturel budgetbalance). De endelige data og Kommissionens forårsprognose 2020 tyder på, at begge søjler peger i retning af en vis afvigelse. Specifikt oversteg væksten i de offentlige nettoudgifter den tilladte andel af udgiftsmålet, og den strukturelle saldo i 2019 blev forværret ud over den tilladte strukturelle forværring. Den samlede vurdering peger således i retning af en vis afvigelse fra kravene i stabilitets- og vækstpagten i 2019.

Ifølge stabilitetsprogrammet 2020 for Malta forventes der en betydelig forværring af de offentlige finanser fra et overskud på 0,5 % af BNP i 2019 til et underskud på 7,5 % af BNP som følge af covid-19-pandemien. Den finanspolitiske pakke til afhjælpning af de negative virkninger af pandemien anslås at nå op på 4,1% af BNP, idet der fokuseres på løntillæg, særlige sociale ydelser og yderligere udgifter til sundhedspleje. Derudover udsatte regeringen skattebetalingerne og stillede garantier på omkring 2,8 % af BNP; statistikmyndighederne

skal undersøge, hvorvidt dette fra begyndelsen umiddelbart har budgetmæssige konsekvenser eller ej. Underskuddet afspejler også et forventet dyk på indtægtssiden, hvilket hovedsagelig afspejler husholdningernes faldende forbrug. I 2021 forventes underskuddet at falde til 3,6 % af BNP. Denne fremskrivning afhænger i høj grad af den forventede beskedne økonomiske genopretning, der kan tilskrives den indenlandske efterspørgsel, og som forventes at bidrage til indtægterne fra både direkte skatter, i takt med at forbruget stiger, og indirekte skatter, der afspejler forbedringer på arbejdsmarkedet. De offentlige udgifter forventes at falde, i takt med at den midlertidige politiske støtte afvikles. På mellemlang sigt skaber stabilitetsprogrammet en forpligtelse til at bringe gældskvoten tilbage på en nedadgående sti og vende tilbage til den mellemfristede budgetmålsætning om en strukturel budgetbalance.

4.4 Andre forhold, som medlemsstaten finder relevante

Den 12. maj 2020 fremsendte de maltesiske myndigheder et brev vedrørende relevante forhold, jf. artikel 2, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1467/97. Analysen i de foregående afsnit dækker allerede i bred forstand de vigtige forhold, som myndighederne gør opmærksom på. De yderligere forhold, som ikke er anført ovenfor, er dem, der vedrører en styrkelse af den finanspolitiske ramme, navnlig institutionaliseringen af udgiftsoversigterne.

4. KONKLUSIONER

Ifølge stabilitetsprogrammet er Maltas offentlige underskud i 2020 planlagt til at stige til 7,5 % af BNP, hvilket er over og ikke tæt på traktatens referenceværdi på 3 % af BNP. Den planlagte overskridelse af referenceværdien betragtes som exceptionel og i øjeblikket som midlertidig.

I overensstemmelse med traktaten og stabilitets- og vækstpagten indeholder denne rapport også en analyse af relevante forhold. Eftersom det forventede underskud er et godt stykke over 3 % af BNP, og idet der tages hensyn til alle relevante forhold, antyder analysen, at underskudskriteriet som defineret i traktaten og i forordning (EF) nr. 1467/97 ikke er opfyldt.